

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2024/25:25

Fredagen den 7 mars

§ 1 Sysselsättningsfrågor och socialpolitiska frågor

Arbetsmarknads- och integrationsminister Mats Persson

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 2–3 december 2024

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 10 mars 2025

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Klockan är 09.00 denna fredagsmorgon. Jag förklarar EU-nämndens sammanträde för öppnat.

Vi har med oss statsrådet Mats Persson med medarbetare. Hjärtligt välkomna till dagens sammanträde med EU-nämnden!

Vi börjar med återrapporten.

Anf. 2 Arbetsmarknads- och integrationsminister MATS PERSSON (L):

Tack så mycket för det!

Jag har inget att tillägga när det gäller det mötet.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi går in på dagordningspunkt 3, Icke lagstiftande verksamhet, Den europeiska planeringsterminen 2025: utmaningar i samband med den så kallade silveromställningen, silver transformation – incitament och systemlösningar för att främja att äldre personer frivilligt förvärvsarbetar längre.

Anf. 4 Arbetsmarknads- och integrationsminister MATS PERSSON (L):

Jag är här för att informera om och samråda inför Epscomötet den 10 mars. På dagordningen finns en dagordningspunkt om samråd om den europeiska planeringsterminen för 2025. Punkten är uppdelad i en diskussionspunkt och fyra underpunkter. Jag börjar med diskussionspunkten.

Det handlar, som ordföranden sa, om en riktlinjedebatt om silveromställningen; vi skulle säga åldrande i arbetslivet eller att få äldre att vara aktiva på arbetsmarknaden. I Bryssel kallar man det något annat,

men det är samma sak. Det handlar om olika drivkrafter och lösningar för att se till att äldre personer arbetar längre och gör det på frivillig grund.

Regeringen välkomnar en diskussion om vikten av ett längre arbetsliv och att den hålls inom ramen för den europeiska planeringsterminen. I diskussionen och riktlinjedebatten avser regeringen att lyfta fram vikten av ett aktivt och hälsosamt åldrande samt livslångt lärande och god arbetsmiljö för att bättre tillvarata äldre medarbetares erfarenheter och kompetenser, möjliggöra ett längre och mer hållbart arbetsliv och stärka Europeiska unionens konkurrenskraft.

Regeringen avser även att ta upp vikten av ett mer jämställt arbetsliv och att bekämpa alla former av diskriminering, inklusive på grund av ålder.

Regeringen avser vidare att lyfta fram vikten av en incitamentsstruktur i de sociala trygghetssystemen, exempelvis i pensionssystemen, som främjar längre arbetsliv.

Regeringen avser också att lyfta fram vikten av att involvera arbetsmarknadens parter.

En central utgångspunkt för regeringen är respekt för fördelningen av befogenheter mellan Europeiska unionen och medlemsstaterna, nationella system avseende arbetsmarknaden, sociala frågor och på skatte- och utbildningsområdet samt för principerna om subsidiaritet och proportionalitet.

Det är viktigt att den europeiska planeringsterminen fokuserar på de övergripande målen att säkerställa sunda offentliga finanser, förebygga och korrigera marknadsekonomiska obalanser och främja hållbar och inkluderande ekonomisk tillväxt och en välfungerande arbetsmarknad.

Anf. 5 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Tack för genomgången, statsrådet!

Det är positivt att regeringen avser att lyfta fram vikten av att involvera arbetsmarknadens parter. Det är väldigt bra.

Jag har några frågor kopplat till en incitamentsstruktur i pensionssystemen som främjar längre arbetsliv. Inte bara i Sverige utan naturligtvis i hela Europa arbetar många människor i yrken som sliter hårt på kroppen. Och åldrandet i sig kanske gör att det arbete man har inte längre går att utföra. De personerna, i Sverige kanske framför allt inom vården, har ofta ganska låg lön och därmed ganska låg pension. De tillhör alltså inte de som kan få nytta och glädje av incitament för att jobba längre, eftersom de inte kan jobba längre. De blir då fast med sina låga pensioner.

Jag har ingenting emot att ha ett pensionssystem som gör att det kan löna sig att arbeta längre. Men många kan inte göra det, hur gärna de än vill. Även om vi pratar om det livslånga lärandet är det, när man har jobbat inom ett yrke i hela sitt liv, kanske inte lätt att vid 67 års ålder ställa om och börja jobba med något annat.

Jag skulle vilja få lite kommentarer om hur vi stöttar människor med utslitna kroppar att kunna jobba längre.

Anf. 6 Arbetsmarknads- och integrationsminister MATS

PERSSON (L):

Stort tack för en viktig fråga och en viktig aspekt i den här frågeställningen!

Jag börjar med det svenska pensionssystemet. Det är en stor styrka att det finns ett oerhört brett stöd i Sveriges riksdag för den pensionsreform som genomfördes för i grova drag 30 eller till och med 35 år sedan. Jag har noterat att fler och fler partier, inte minst ledamotens eget parti, har anslutit sig till Pensionsgruppen, som hanterar pensionsfrågorna i Sverige rent politiskt, och ställer sig bakom principerna i pensionssystemet. Det är en styrka att alla partier i Sveriges riksdag, som jag uppfattar det, ställer sig bakom det.

Pensionssystemet bygger på vikten av att arbeta, men det innebär också att den som börjar arbeta tidigt får högre pension än den som börjar arbeta sent. När vi pratar om livslångt lärande och möjligheten att jobba långt upp i åldrarna finns det, precis som ledamoten säger, grupper där det inte är möjligt fullt ut. Men pensionssystemet tar höjd för det genom att man får pension för alla de år som man har jobbat. Om man börjar jobba när man är 18 eller 19 år, direkt efter gymnasiet, och jobbar hela livet till man är 64 eller 65 år kan man alltså få en helt okej och till och med bra pension, eftersom man började jobba så tidigt.

Samtidigt vill vi, precis som ledamoten säger, att människor ska kunna jobba längre upp i åldrarna. Då finns en diskussion mellan politiken och arbetsmarknadens parter om möjligheten till omställning och om att arbeta med arbetsmiljöfrågor så att människor kan jobba längre upp i åldrarna. Det är något som vi i politiken tillsammans med parterna har haft en bred diskussion om. I den uppdaterade pensionsöverenskommelsen från 2016 finns en särskild del som handlar om detta.

Sverige har dessutom något som är unikt i Europa; vi har ett system, som var en del av den uppdaterade pensionsöverenskommelsen, för omställningsförsäkring bland annat inom ramen för trygghetsråden. Men ännu viktigare är det nya omställningsstudiestödet. Där kan man få en möjlighet att relativt sent i livet ställa om och faktiskt nästan bokstavligen få fullt ut betalt för att göra det. Staten står för detta, men det administreras via omställningsorganisationer. Sverige ligger allra längst fram när det gäller att se till att människor ska kunna göra den omställning som ledamoten mycket riktigt lyfter fram.

Avslutningsvis vill jag säga att jag delar ledamotens uppfattning helt. Det som regeringen avser att framföra i denna riktlinjedebatt handlar om att se till att det i termerna hållbart arbetsliv och omställning också ligger en förståelse för att förutsättningarna för att arbeta långt upp i åldrarna ser olika ut beroende på vilket yrke och vilken utbildningsbakgrund och bakgrund man har. Systemen är tänkta att fungera lite olika för olika individer.

Ett konkret exempel är att vi i Sverige inte har någon fast pensionsålder där alla går i pension vid samma ålder. Som individ kan man välja själv inom ramen för ett spann utifrån de individuella förutsättningar man har. Det kommer att se olika ut för en byggnadsarbetare som började jobba när hen var 19 år jämfört med en kulturvetare som började jobba när hen var 32 år.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 3 a, Sysselsättningsrelaterade och sociala aspekter av 2025 års rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet.

Anf. 8 Arbetsmarknads- och integrationsminister MATS
PERSSON (L):

Under den här beslutspunkten tas olika jobb och sociala aspekter kopplat till euroområdet upp. Det kommer att vara länder som har euron som valuta som har rösträtt om denna rekommendation.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 3 b, Gemensam sysselsättningsrapport 2025.

Anf. 10 Arbetsmarknads- och integrationsminister MATS
PERSSON (L):

Det är en beslutspunkt. Rådet väntas anta den gemensamma sysselsättningsrapporten för 2025.

EU-kommissionen och rådet ska varje år inom ramen för den europeiska planeringsterminen upprätta en gemensam rapport till Europeiska rådet om läget när det gäller sysselsättning och genomförande av riktlinjerna för sysselsättningen. I rapporten analyseras den sociala utvecklingen och sysselsättningsutvecklingen i Europeiska unionen. I rapporten presenteras på ett övergripande plan olika sociala reformer och jobbreformer som medlemsstaterna har lagt fram det senaste året.

Kommissionen konstaterar i årets rapport att arbetsmarknaden i unionen i genomsnitt utvecklats starkt med en fortsatt stark sysselsättningstillväxt, trots en svag ekonomisk utveckling 2023.

Den gemensamma sysselsättningsrapporten följer även utvecklingen mot de EU-övergripande sociala målen till 2030 när det gäller sysselsättning, utbildning och fattigdomsminskning. EU är på väg att nå sitt överordnade sysselsättningsmål till 2030, trots den ekonomiska nedgången. Samtidigt krävs ytterligare ansträngningar för att nå de överordnade målen för utbildning och fattigdomsbekämpning.

Rapporten för det här året har likt den för förra året kompletterats med analyser avseende olika risker för att respektive medlemsstat inte ska utvecklas i linje med dessa riktlinjer när det gäller sociala aspekter. I årets landanalys identifieras tio medlemsstater som kommer att vara föremål för fördjupad analys i ett andra steg under våren. Sverige är inte en av dessa. Sverige har hög sysselsättning och låg andel hushåll i social utsatthet.

Regeringen föreslår att Sverige vid rådsmötet ställer sig bakom ett antagande av rapporten. Rapporten bedöms ge en rättvisande bild av sysselsättningsläget och det socialpolitiska läget i unionen.

Anf. 11 ANNA VIKSTRÖM (S):

Tack för dragningen, statsrådet!

Det är positivt att Sverige inte har identifierats som ett av de medlemsländer som under våren kommer att vara föremål för en fördjupad analys i ett andra steg.

Samtidigt är det oroande att utvecklingen i Sverige går i fel riktning på flera områden, vilket också tas upp i rapporten. Det handlar om att arbetslösheten ligger ordentligt över EU-snittet, har flera indikatorer och även får nedgraderade betyg. Det handlar om hushållens disponibla bruttointkomst och ojämlikhet när det gäller inkomst. Arbetslösheten har även fått omdömet ”to watch”.

Hur nära bedömer statsrådet att Sverige var att hamna i fördjupad analys? Och vilka ansträngningar – det är termen som användes i rapporten – bedömer regeringen krävs med tanke på den här utvecklingen för att förhindra att Sverige blir föremål för fördjupade analyser nästa gång denna rapport tas fram?

Anf. 12 Arbetsmarknads- och integrationsminister MATS
PERSSON (L):

Jag tackar för frågan. Det korta svaret är: Vi var inte där alls. Det finns inga risker för att Sverige i dagsläget skulle hamna på denna lista.

Anf. 13 ANNA VIKSTRÖM (S):

Jag uppfattade inte riktigt att jag fick svar på min andra fråga. Finns det ansträngningar för Sveriges del som behöver göras för att undvika att vi hamnar i en fördjupad analys nästa gång? Det finns ju också i nästa delpunkt ett antal områden som man kan arbeta med och som ska antas i samband med att dagordningspunkten godkänns.

Anf. 14 Arbetsmarknads- och integrationsminister MATS
PERSSON (L):

Jag ber om ursäkt för att jag missade ledamotens andra fråga.

Naturligtvis arbetar vi alla gemensamt i riksdagen för att i så bred enighet som möjligt se till att pressa tillbaka arbetslösheten i den utdragna lågkonjunktur vi har just nu. Det som skiljer Sverige från många andra länder på kontinenten, men även en del nordiska länder, är att hushållen här i väldigt stor utsträckning har rörliga bolån, medan man på kontinenten har längre löptider på sina bolån. Det räcker att åka över till andra sidan av Öresundsbron. Där har man helt andra bolånemodeller.

Detta gör att hushållen i Sverige är mycket känsligare för ränteförändringar, vilket avspeglas i konjunkturläget i Sverige och hur utvecklingen på arbetsmarknaden har varit.

Det här handlar om den konjunkturrella arbetslösheten. När det däremot gäller den strukturella arbetslösheten har Sverige bland de högsta sysselsättningsgradsnivåerna i EU. Jag tror att det är den högsta tillsammans med Nederländerna i fråga om arbetskraftsdeltagande. Vi har en arbetsmarknadsmodell som innebär att de flesta jobbar. Vi har inte hemmafruar, som man har i andra länder, utan människor står till arbetsmarknadens förfogande.

Vi har dock en stor strukturell arbetslöshet, på grund av att vi under många år haft en migrationspolitik som inte har stått i proportion till samhällets förmåga att integrera de individer som har kommit. Många som har kommit hit har låg utbildningsnivå, och många är utomeuropeiskt födda och har svaga språkkunskaper.

Den grupp som är strukturellt arbetslös har regeringar av olika färg – det här handlar för mig alltså inte om att peka finger – försökt att adressera

och möta. Det är en fråga som är svår att lösa politiskt, men vi försöker alla tillsammans och på olika sätt göra det.

Så här har det varit oavsett konjunkturläget. I högkonjunktur har Sverige haft mycket hög sysselsättningsnivå och mycket högt arbetskraftsdeltagande men samtidigt en jämförelsevis relativt hög arbetslöshet, på grund av att matchningen mellan arbetsgivarnas behov i offentlig och privat sektor och den kompetens som de arbetslösa har inte fullt ut matchar.

Anf. 15 ANN-CHRISTINE FROHM (SD):

Ordförande! Vi i Sverigedemokraterna ser det rent allmänt som problematiskt att man alltid tittar på sysselsättning och sysselsättningsgrad i stället för att titta på arbetslöshet. Vi ser en stor skillnad där. Man kan hålla folk sysselsatta, men det betyder inte att de har ett riktigt arbete att gå till. Vi tycker att det är problematiskt.

Man kan konstatera att arbetslösheten i Sverige i hög grad är importerad, vilket ministern själv var inne på. Bland inrikes födda svenskar ligger arbetslösheten ungefär på 5,7 procent. Vi har i dag 350 000 arbetslösa i Sverige, och det är en oerhört hög siffra.

Jag har egentligen ingen fråga om detta annat än att jag vill göra ett medskick om att även i EU hellre ska prata om arbetslöshet än om sysselsättningsgrad. Men hur kommer regeringen att tala om Sveriges arbetslöshet framöver? Det är som sagt en väldig skillnad mellan inrikes födda och utrikes födda.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Vi samråder i dag om ståndpunkten till rådet. Statsrådet får svara på de delar som han tycker är relevanta för samrådet i EU-nämnden.

Anf. 17 Arbetsmarknads- och integrationsminister MATS PERSSON (L):

Jag tackar för frågan. Jag kan inte nämndens formalia, så jag svarar från hjärtat. Sedan får ni förhålla er till det.

Jag delar helt ledamotens uppfattning om att det behövs flera olika mått för att mäta arbetsmarknadsläget. Det finns fördelar med sysselsättningsgrad, och det finns fördelar med arbetslöshetsmått och arbetskraftsdeltagandemått. Samtliga dessa mått fångar olika saker. Man måste vara vaksam på att det inte finns *ett* mått som fångar in allting, utan man behöver använda sig av flera mått.

I budgeten har regeringen tillsammans med Sverigedemokraterna adderat ett självförsörjningsmått, utöver de mått som finns europeisk nivå. SCB tittar då på deklarerad inkomst, och baserat på det uppskattas i vilken mån man försörjer sig själv.

När man lägger samtliga dessa mått bredvid varandra ger de en sammantagen bild över arbetsmarknadsläget i ett land. Jag delar därför helt ledamotens uppfattning om att man inte får stirra sig blind på ett enda mått utan använda flera.

Vad gäller hur regeringen kommer att beskriva arbetsmarknadsläget i Sverige, i den mån vi får frågor om det på europeisk nivå, kommer vi att beskriva det på precis det sätt som jag beskrev det. Vi har en konjunkturrell del, som har sin grund i svag efterfrågan från omvärlden och pressade

svenska hushåll, och vi har en strukturell del, som har sin grund i precis det som jag framförde i mitt inlägg.

2024/25:25
7 mars

Anf. 18 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Om vi ändå ska ha en diskussion i EU-nämnden om nationell arbetsmarknadspolitik är det intressant att höra ministern. Det går ju inte komma ifrån att sysselsättningsrapporten ändå konstaterar att man behöver ha uppsikt över den ökande arbetslösheten och den ökande ojämlikheten i Sverige. Det vore intressant att höra om statsrådet kommer att delge sina europeiska kollegor vad regeringen och Sverigedemokraterna, som är de som styr och ställer här, tänker göra åt det här. Svenskt Näringsliv verkar mer bekymrat över läget än vad ministern och Sverigedemokraterna är.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Vi ska inte ha en inrikespolitisk debatt, men vice ordföranden formulerade sin fråga på ett väldigt klokt sätt så att det inte blev en inrikespolitisk debatt.

Anf. 20 Arbetsmarknads- och integrationsminister MATS PERSSON (L):

Till att börja med tror jag att alla här i salen är lika bekymrade och har samma engagemang för att försöka pressa tillbaka arbetslösheten och öka sysselsättningen. Även om vi har olika uppfattning om vägen dit har vi nog samma engagemang för att lösa frågan. Jag tror att vi alla ser problematiken.

Mycket handlar om att se till att ha olika slags utbildningsplatser. Det kan vara yrkesutbildningar som gör att man kan utbilda sig till de yrken som det i dag finns en brist inom. Det handlar också om att fokusera på svenska språket så att folk lär sig svenska och kan bli förstådd på en arbetsplats och därmed få ett arbete. Vi måste även se till att de svenska hushållen får mer pengar i plånboken så att konsumtionen kan öka. Det återspeglas i den budget som riksdagen beslutade om före årsskiftet.

Det här var tre komponenter i en verktygslåda som politiken kan använda sig av. Jag ser framför mig att vi i så bred enighet i Sveriges riksdag som möjligt kan jobba med dessa frågor tillsammans.

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 3 c, Slutsatser om den gemensamma sysselsättningsrapporten 2025.

Anf. 22 Arbetsmarknads- och integrationsminister MATS PERSSON (L):

Epsco ska årligen, inom ramen för den europeiska planeringsterminen, anta rådsslutsatser om den gemensamma sysselsättningsrapporten. Dessa rådsslutsatser innehåller politisk vägledning inför medlemsstaternas fortsatta arbete med genomförandet av både sysselsättnings- och socialpolitiken inom ramen för den europeiska planeringsterminen.

Slutsatserna är formulerade på en övergripande nivå som tillåter medlemsstaterna att vidta åtgärder utifrån den nationella kontexten. Det är naturligtvis väldigt viktigt givet den svenska erfarenheten av partsmodeller och så vidare.

Rådsslutsatserna återger det övergripande läget och utvecklingen på EU-nivå. Bland annat noteras att EU:s arbetsmarknad utvecklades i genomsnitt starkt på en övergripande nivå. I slutsatserna noteras även att EU är på god väg att nå det övergripande sysselsättningsmålet fram till 2030, men det krävs fortfarande betydande framsteg för att nå målen avseende utbildning och fattigdomsbekämpning.

Regeringen föreslår att Sverige vid rådsmötet ställer sig bakom ett godkännande av rådsslutsatserna. Rådsslutsatserna speglar väl den gemensamma sysselsättningsrapporten, och regeringen anser mot bakgrund av det att rådsslutsatserna är väl utformade.

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar därvidlag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 3 d, Medelfristiga finans- och strukturpolitiska planer: Skrivelse från ordförandena för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd.

Anf. 24 Arbetsmarknads- och integrationsminister MATS PERSSON (L):

Dagordningspunkt 3 d är en informationspunkt. Det är ordföranden för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd som kommer att informera rådet om de två kommittéernas behandling av sysselsättningsaspekter och socialpolitiska aspekter i de medelfristiga finans- och strukturpolitiska planer som medlemsstater lämnade in till kommissionen hösten 2024.

De två kommittéerna har bland annat noterat att planerna innehåller flera viktiga sysselsättningsåtgärder och socialpolitiska åtgärder som kommer att bidra till en positiv utveckling vad gäller bättre konkurrenskraft genom kompetensutveckling och ökat arbetskraftsdeltagande och även bidra till minskad fattigdom och social exkludering.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Övriga frågor.

Anf. 26 Arbetsmarknads- och integrationsminister MATS PERSSON (L):

Jag går inte in närmare på den punkten, utan stannar där och tackar för uppmärksamheten.

Anf. 27 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen och tackar även statsrådet med medarbetare för deltagande vid dagen sammanträde i EU-nämnden. Vi önskar lycka till vid rådsmötet och trevlig helg, när det blir dags.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statsrådet Benjamin Dousa med medarbetare hjärtligt välkomna till dagens sammanträde i EU-nämnden. Vi börjar med en återrapport.

Anf. 29 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M):

Ordförande! Ni har fått rapporterna från KKR-mötet i Bryssel den 28 november 2024 och från det informella KKR-mötet som var sammanslaget med det informella mötet för FAC handel, som ägde rum i Warszawa den 3–4 februari 2025.

Om ni önskar kan jag kort redogöra för vad som avhandlades, annars hänvisar jag till rapporterna.

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till rådsdagordningens Icke lagstiftande verksamhet och dagordningspunkt 3, För en mer konkurrenskraftig europeisk industri – konkurrenskraftskompassen och given för ren industri.

Anf. 31 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M):

Ordförande! Konkurrenskraftsrådet förväntas diskutera meddelandet om en konkurrenskraftskompass för EU, som kommissionen presenterade den 29 januari. Diskussionen förväntas även beröra meddelandet om en ren industrigiv, som nyligen presenterades. Det skedde den 26 februari. Båda meddelandena är omfattande, och regeringen kommer att återkomma till riksdagen med faktrapomemior i gängse ordning.

Kompassen kan ses som en färdplan där kommissionen stakar ut hur den anser att EU ska stärka sin konkurrenskraft.

Kommissionen gör detta genom att rada upp många olika initiativ och lagförslag som ska presenteras framöver. Det handlar bland annat om att få till stånd en sparande- och investeringsunion där både bank- och kapitalmarknader ingår. Andra saker som nämns är att minska regelbördan, vilket ska göras med de så kallade omnibusförslagen som bland annat inkluderar förenklingar i CBAM-förordningen.

På en övergripande nivå välkomnar regeringen kommissionens meddelande om konkurrenskraftskompassen. Det är bra att konkurrenskraft fortsatt står högt upp på EU:s dagordning. Det är också bra att kommissionen så tydligt gör kopplingen till produktivitet. Om vi ska stärka konkurrenskraften måste vi öka vår produktivitet. För att göra detta är regelförenklingar och innovation viktigt, men vi behöver även öppenhet och mer handel. Vi behöver också stärka den inre marknaden, särskilt när det kommer till tjänster.

Jag vill framhålla att den gröna omställningen måste vara en motor för EU:s konkurrenskraft med en teknikneutral ansats där fossila bränslen fasas ut och tillgången till stabil fossilfri energi ökas. För att investera behöver näringslivet förutsägbara spelregler och ramverk att förhålla sig till.

Flera svenska företag ligger i framkant när det gäller den gröna omställningen. Det är därför viktigt att vi håller kursen och implementerar det överenskomna Fit for 55-paketet så att investeringar och ansträngningar i industrin inte omintetgörs.

Samtidigt är det fler förutsättningar som behöver vara på plats för en konkurrenskraftig grön omställning. Regelbördan från europeisk lagstiftning behöver minska, vilket behöver beaktas vid utformningen av den rena industrigiven och översynen av befintliga regelverk.

Den rena industrigiven bör utformas på ett sätt som beaktar både utbuds- och efterfrågeperspektiv. Vi behöver lägga mer fokus på att skapa gynnsamma förutsättningar för att skala upp efterfrågan på gröna tekniker utifrån en marknadsbaserad ansats, till exempel genom information om koldioxidavtryck.

Fokus behöver även läggas på konkurrensvillkoren för europeiska företag på den internationella marknaden. Vi är medvetna om att den gröna och digitala omställningen kräver stora investeringar, där vi ser privat kapital som centralt. Därför välkomnar vi kommissionens ambition att fördjupa EU:s kapitalmarknader. I övrigt vidhåller regeringen en budgetrestriktiv hållning vad gäller EU:s offentliga medel.

Regeringen hänvisar till den kommenterade dagordningen för en mer detaljerad beskrivning av den svenska ståndpunkten.

Anf. 32 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande och statsrådet! Det finns ganska mycket att säga om det här, men jag tänker huvudsakligen hålla mig till de klimatmål som finns. Jag kan konstatera att det verkar som att det som förut har varit ska-krav nu blir ”bör”.

För oss är klimatet, omställningen och välståndet drivande för konkurrenskraften. Vi menar från Vänsterpartiets sida att regeringen fortfarande inte ser behovet av att göra stora statliga investeringar för att kunna få till den omställning som krävs. Regeringen förlitar sig i stället på marknaden trots att den inte har visat sig fungera.

Hur avser man att skapa en industri som inte enbart säkerställer ekonomin utan som också skapar möjligheter att vara konkurrenskraftig genom social och miljömässig hållbarhet?

I det här fallet nämner inte heller regeringen det cirkulära. Vi ser att det finns ett stort behov av mineral, och inte ens de koloniala handelsavtalen kommer att räcka till för att man ska kunna få tillräckligt med mineral.

Vi anser att frihandelsavtalen, som nämns i regeringens ståndpunkt, måste förändras. Det kommer inte att gynna oss i längden att fortsätta att skapa handelsavtal som exploaterar både människor och miljö i andra delar av världen. Det är inte hållbart.

Vi kan inte heller se att regeringen har tagit fram behovet av en energimarknad som också är bra för befolkningen och där man har ett fokus på offentligt ägd energi.

I regeringens förslag till slutsatser nämns inte heller det offentliga upphandlingssystemet som ett verktyg för att stärka de lokala företagen och skapa utrymme för dem när de bidrar till omställningen.

Det här är lite komplicerat eftersom det till viss del berör också omnibus, som vi kommer in på senare. Jag har mycket mer att säga, men jag nöjer mig med detta just nu.

Vi har en avvikande ståndpunkt sedan tidigare som jag kommer att lyfta igen.

Anf. 33 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M):

Ordförande! Jag tänkte inte förlänga diskussionen alltför mycket utan konstaterar bara att regeringen och Vänsterpartiet står väldigt långt ifrån varandra i synen på privata investeringar, frihandel och mycket, mycket annat.

Anf. 34 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag skulle vilja ställa en fråga till statsrådet om vad det är för linje som regeringen söker stöd för när det gäller Fit for 55-paketet och att EU behöver stå fast vid de beslutade koldioxidutsläppsmålen för både lätta och tunga fordon. Det är det som står i den skriftliga ståndpunkten. Nu gjorde statsrådet Dousa en lång utläggning med en massa andra hänsyn som skulle tas.

Min fråga är: Att stå fast vid de beslutade koldioxidutsläppsmålen – betyder det att regeringen nu ställer sig bakom de förändrade och försämrade målen när det gäller koldioxidutsläpp för lätta och tunga fordon? Stora svenska företag i bilbranschen, bland andra, har varit djupt kritiska till detta och irriterade på att EU förändrar målen. Vad betyder det att man står fast vid beslutade koldioxidutsläppsmål? Det är min första fråga.

Det är en jättelång ståndpunkt här, och vi flaggar nog in någon avvikande ståndpunkt när det gäller att vi tycker att regeringen borde kunna vara tydligare i sin ståndpunkt om att konkurrenskraft också bör utformas till att främja mer jämlika och konkurrenskraftiga samhällen. Det behövs en politik där handel, utvecklingssamarbete och ett starkt skydd för arbetstagares rättigheter vägs in liksom höga klimatambitioner i ett ömsesidigt stödjande. Regeringen kunde också ha varit ännu tydligare med en välfungerande social dialog. Statsrådet kanske också kan svara i de här delarna.

Men vi behöver få veta: Vad betyder det här? Vad är egentligen regeringens linje när det gäller koldioxidutsläppsmålen för lätta och tunga fordon? Är det de nya försämrade målen, som bland andra Volvo Cars har varit väldigt kritiska mot och som vore riktigt dåliga för svensk bilindustri? Eller står regeringen fast vid det som man tidigare har tyckt, det vill säga att målen behöver sättas så att vi faktiskt når EU:s mål om nettonollutsläpp till 2050 och skarpare svenska mål?

Anf. 35 JESSICA STEGRUD (SD):

Herr ordförande och ministern! Det är otroligt bra att EU äntligen har börjat prata om konkurrenskraft igen. Där är man med på banan. Mycket handlar om regelförenklingar, och det är såklart bra. Det gynnar alltid innovation och konkurrenskraft.

Man pratar också mycket om att den gröna omställningen är en viktig del i att öka konkurrenskraften och att man till och med ska skala upp detta fokus. Det är på ett sätt lite motsägelsefullt; den offensiva omställningen har ju bland annat lett till de höga energipriserna. Låga energipriser är oftast en nyckel när det gäller att konkurrera, inte minst med omvärlden.

Vi har ett förändrat läge med en ny administration i USA som deklarerar att man inte längre kommer att ha samma fokus på Parisavtalet eller klimatmålen som tidigare.

Jag skulle vilja höra lite om tankarna kring detta nya läge. Är det i praktiken en fördel konkurrensmässigt att accelerera den gröna omställningen ytterligare?

Anf. 36 KATARINA LUHR (MP):

Ordförande! Jag ställer mig i en annan ringhörna och vill verkligen understryka att klimatomställningen behöver ligga som en grund för ökad konkurrenskraft. Det går inte att skilja dessa åt, vilket också är något som kommissionen säger.

Jag tror att det är omställningen som ger EU den unika konkurrenskraften. Det är viktigt för oss i Miljöpartiet att man är lite starkare när det gäller att just konkurrenskraft och grön omställning behöver gå hand i hand.

Vi pratade också om att man ska skapa gynnsamma förutsättningar för gröna tekniker och produkter med en marknadsbaserad ansats. Då tycker vi att offentlig upphandling borde användas som ett verktyg. Det kanske blir mer av en fråga från mig: Tycker inte statsrådet att offentlig upphandling är en del av en marknadsbaserad ansats? Vi tror att det är en sak som spelar stor roll för att öka efterfrågan på gröna tekniker.

Jag och mitt parti tycker att statsstödsreglerna bör ligga i linje med Parisavtalet och med att stötta en grön omställning.

Anf. 37 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M):

Jag tar frågorna i kronologisk ordning. Regeringen tycker att utsläppskraven som de är bör stå kvar. Vi är skeptiska till den flexibilitet som kommissionen har lagt fram. Vi ska komma ihåg att det som kommer just nu bara är förslag, och de behöver analyseras vidare. Men i grund och botten är den svenska regeringens uppfattning att de utsläppskrav som vi har enats kring ska stå kvar.

Regeringen stöttar självklart även den cirkulära ekonomin.

Vad gäller frågan från Jessica Stegrud kan jag säga att det just nu finns ett väldigt stort momentum för regelförenklingar. Det är såklart någonting som regeringen och Sverige står bakom. Även gröna företag, som jobbar kopplat till den gröna omställningen, hindras mycket av den administration och byråkrati som har kommit från framför allt den förra kommissionen.

Den gröna omställningen och konkurrenskraften måste självklart gå hand i hand, men regelförenklingar kommer förstås också att gynna den gröna omställningen och företag som är där.

Vad gäller offentlig upphandling behöver vi analysera frågan och återkomma kopplat till det.

Ordförande! Jag konstaterar att efter mitt inledande anförande, där jag bland annat nämnde den cirkulära ekonomin och frågade hur regeringen ser på den, konstaterade statsrådet att regeringen och Vänsterpartiet står långt ifrån varandra. Däremot kunde statsrådet i sitt andra svar svara S, tror jag att det var, när det gäller att regeringen lyfter den cirkulära ekonomin.

Jag skulle önska att statsrådet i stället för att bara avfärda åsikter som framförs här i nämnden bemöter dem och tar till sig dem på ett annat sätt än genom att säga att vi står långt ifrån varandra, speciellt om man instämmer i delar av det som jag framförde. Detta säger jag som en mer allmän åsikt.

Som jag sa i mitt anförande står jag kvar vid de tidigare avvikande ståndpunkterna. Det är dels en avvikande ståndpunkt om statsstödsreglerna, dels en avvikande ståndpunkt tillsammans med Miljöpartiet om att det i stället för fossilfri energi ska stå förnybar energi. Det är det som vi ska gå i riktning mot.

Utifrån det bemötande jag fick vill jag också avge en avvikande ståndpunkt som gäller huvuddelen av det jag sa förutom den cirkulära ekonomin, som till slut fick ett svar. Det handlar alltså om att vi måste lyfta fram klimatet mycket mer och att vi behöver förändra frihandelsavtalen så att de inte utnyttjar människor i de länder som vi skriver frihandelsavtal med. Vi behöver se över energimarknaden, där vi tittar mer på offentligt ägd energi, och vi behöver se på det offentliga upphandlingssystemet.

Som en avvikande ståndpunkt står jag alltså bakom allt det jag sa. Jag ville bara förtydliga detta.

Anf. 39 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Tack, statsrådet, för förtydligandet! Jag vill vara väldigt tydlig från Socialdemokraternas sida med att det är viktigt att Sverige är en tydlig röst när det gäller den ändrade tidsfrist som kommissionen har föreslagit. Det gäller att inte bara vara skeptisk utan att faktiskt aktivt höja sin röst och säga att det är en riktigt dålig idé. Men tack för förtydligandet! Jag uppfattar att regeringen står fast vid EU:s beslutade klimatmål. Det är viktigt, och jag tar statsrådet på orden där.

Däremot anmäler vi in en mer generell avvikande ståndpunkt, för det handlar mer om själva ansatsen i hela den stora ståndpunkt som statsrådet kommer med. Som jag sa förut tycker vi att ståndpunkten hade kunnat förtydligas ytterligare när det gäller att konkurrenskraftskompassen ska syfta till mer jämlika och konkurrenskraftiga samhällen och att detta förutsätter en politik där handel, utvecklingssamarbete och ett stärkt skydd för arbetstagares rättigheter såväl som höga klimatambitioner är samstämmiga och stödjande. Man hade även kunnat understryka en väl fungerande social dialog ytterligare. Här anmäler jag alltså en avvikande ståndpunkt från Socialdemokraterna.

På temat CBAM kommer vi att komma tillbaka till hela omnibuspaketet. Vi får ta upp det under den dagordningspunkten, men vi socialdemokrater har tidigare anmält en avvikande ståndpunkt om just CBAM. Vi tycker att det vore väldigt olyckligt, inte minst för svensk

konkurrenskraft, om man genomför lättnader i CBAM, så det har vi varit emot.

Anf. 40 KATARINA LUHR (MP):

Ordförande! Tack, statsrådet, för svaret!

Jag tänkte bara säga något om regelförenklingar, även om jag vet att vi kommer tillbaka till det sedan. Det finns en stor risk att regelförenklingar fördröjer och försvagar den gröna omställningen.

Vi ser heller inget egenvärde i att fler frihandelsavtal ingås, utan man måste värdera vart och ett utifrån dess innehåll. Vi tycker också att det kan finnas ett värde i att vidga handeln utanför den transatlantiska länken.

Generellt står vi fast vid vår avvikande ståndpunkt vad gäller förnybart i stället för fossilfritt, och vi anmäler en avvikande ståndpunkt vad gäller det jag har sagt hittills.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Vill statsrådet säga något avslutande?

Anf. 42 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M):

Jag har inget att tillägga.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med avvikande ståndpunkt anmäld av Socialdemokraterna, en gemensam avvikande ståndpunkt angående fossilfritt respektive förnybart anmäld av Vänsterpartiet och Miljöpartiet, en avvikande ståndpunkt anmäld av Vänsterpartiet och en självständig avvikande ståndpunkt ovanpå detta anmäld av Miljöpartiet. Sedan var det väl också en avvikande ståndpunkt om de gemensamma statsstödsreglerna?

Anf. 44 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ja, den är kvar sedan tidigare.

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Mot en övergripande strategi för en moderniserad inre marknad: behovet av en handlingsplan för tjänster.

Anf. 46 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M):

Ordförande! Denna diskussion om en handlingsplan för tjänster inom ramen för den kommande horisontella strategin för den inre marknaden är mycket välbehövlig. En välfungerande tjänstemarknad är avgörande för EU:s konkurrenskraft. Om kvarstående handelshinder undanröjs skulle EU:s bnp enligt beräkningar kunna öka med upp till 450 miljarder euro per år.

En ambitiös handlingsplan för tjänstesektorn behövs för att utnyttja potentialen i de rättsliga ramverk som finns. Denna handlingsplan bör innehålla en tydlig tidslinje och använda befintliga verktyg på inre marknadsområdet för att riva och motverka tjänstehinder.

Vi hoppas att EU-kommissionen tar tillfället i akt att vara modig och ambitiös när det gäller åtgärder på tjänsteområdet, inte minst vad gäller

tillämpning och stärkt styrning. Viktiga fokusområden för handlingsplanen är naturligtvis att främst identifiera och ta bort hinder, stärka proportionalitetstestet genom att införa lagstiftning, öka synligheten och användningen av IMI, informationssystemet för den inre marknaden, samt säkerställa korrekt tillämpning av EU:s regelverk, särskilt för digitala tjänster. Det är också viktigt att förenkla nationell tillstånds- och licensgivning, som i dagsläget ofta är för komplicerad.

Frågor kring arbetstagarrörlighet och kompetens måste också adresseras. Det är viktigt att attrahera kompetent arbetskraft och förbättra deras rätt till fri rörlighet. Vi vill också minska antalet onödiga reglerade yrken och främja automatiska erkännanden av kvalifikationer.

I tisdags bjöd jag in ett tiotal tjänsteföretag till ett rundabordssamtal i syfte att få återkoppling om vilka möjligheter och utmaningar de ser på den inre marknaden och vilka åtgärder de önskar se i en handlingsplan för tjänster. Vi hoppas att den kommande inre marknadsstrategin ska innehålla många konkreta åtgärder för att skapa en starkare och mer konkurrenskraftig tjänstemarknad inom EU.

Anf. 47 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, statsrådet, för genomgången! Jag har bara en fråga om reglerade yrken och omotiverade och oproportionerliga yrkesregleringar. Kan jag få några exempel på vad regeringen tänker, så att vi inte – om man driver detta – riskerar att det blir minskade krav och att yrken förlorar i kvalitet. Jag skulle vilja få lite mer kött på benen där.

Anf. 48 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag skulle vilja höra statsrådet reflektera lite kring att det är viktigt och bra att förenkla regler. Det är något som regeringar av olika färg har jobbat med i många år. Det är dock viktigt att regelförenkling inte leder till regelförsämring. Statsrådet får gärna reflektera lite kring hur han avser att engagera sig för att det inte ska bli regelförsämringar. Jag tänker exempelvis på den fria rörligheten för tjänster, som är nära sammankopplad med den fria rörligheten för arbetstagare.

Vi vet att till exempel utstationerade arbetstagare eller andra mer utsatta grupper löper mycket större risk att utnyttjas och utsättas för dåliga arbetsvillkor, dålig arbetsmiljö, arbetslivskriminalitet och annat. Där kan det finnas samband med att företag inte följer eller åsidosätter hälso- och säkerhetskrav. Underleverantörskedjor och dåliga arbetsvillkor får inte bli en konkurrensfördel.

Man måste som sagt vara uppmärksam på att regelförenklingar inte betyder regelförsämringar. Statsrådet får gärna reflektera lite kring detta och om det går att förstärka den svenska ståndpunkten lite med ett sådant engagemang.

Anf. 49 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M):

Ordförande! Jag inleder återigen i kronologisk ordning.

Sverige har relativt få reglerade yrken jämfört med EU i stort. Omotiverad yrkesreglering kan exempelvis vara krav på överdrivet långa utbildningar, till exempel för frisörer, där en kortare utbildning räcker för kundsäkerhet. Det kan också finnas geografiska begränsningar för var ett yrke får utövas utan att det finns ett sakligt behov av eller krav på licens

för yrket, utan risker för folkhälsan. Ett exempel är inredningsarkitekter. Även hinder för att erkänna utländska kvalifikationer utan objektiva skäl är ett exempel på omotiverad reglering enligt yrkeskvalifikationsdirektivet och proportionalitetstestdirektivet.

Vad gäller den andra frågan, om att regelförenklingar inte ska bli regelförsämringar, är det inte så att regeringen vill att det ska bli lattjolarjbans på den inre marknaden i EU, utan det handlar om att reglerna ska vara tydliga och harmoniserade så att det i så stor utsträckning som möjligt är samma regelverk som gäller i hela EU. Just på tjänstesidan är det ofta krångligt, och det skiljer och spretar ofta mycket mellan de olika länderna.

Harmonisering och förutsägbarhet är något som vi kommer att driva på för i EU.

Anf. 50 PER-ARNE HÅKANSSON (S):

Tack för dragningen! Det är en viktig diskussion som förs här om den inre marknaden och hur den kan utvecklas när det gäller tjänstesektorn.

Det som jag tänker kan vara viktigt att ha med sig är medborgarperspektivet och tilliten till systemet och de verksamheter som är berörda. Utifrån medborgarperspektivet vill man kanske ha någon form av kvalitetsstämpel eller bekräftelse på att det är en seriös och väl förankrad yrkesutövare. Det är kanske av vikt att ha med medborgar- och konsumentperspektivet i sammanhanget för att få en balans i diskussionen.

Anf. 51 MATILDA ERNKRANS (S):

Jag kom på en fråga till. Det var ett viktigt perspektiv som Per-Arne förde fram. Som sagt är det en policydebatt, så vi får återkomma. Statsrådet talade om harmonisering, men vi vill inte ha en harmonisering på en lägre nivå än den vi redan har i Sverige.

Det jag skulle fråga om och som jag har frågat om vid ett tidigare tillfälle är yrkesreglering. Vi har till exempel skyddad titel för undersköterskor numera, om jag kommer ihåg rätt. Vi vill vara noga med att regeringen tycker att det är en bra idé. Kommer vårddyrkena att finnas med över huvud taget, eller kan vi vara lugna när det gäller den ökade statusen för våra vårddyrken?

Anf. 52 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M):

Jag tror att vi kan vara lugna där. Det är inte Sverige som är det stora problemet huvudsakligen, utan det är tusentals reglerade yrken i andra EU-länder som hindrar vår tjänsteexport.

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Övergripande förenklingspaket.

Anf. 54 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M):

Ordförande! Inledningsvis vill jag förtydliga att denna agendapunkt är tänkt att vara en policydiskussion om hur medlemsländerna ser på EU-kommissionens arbetssätt när det gäller till exempel omnibus samt andra

rättsområden som medlemsländerna bedömer vara prioriterade för förenklingsinitiativ utöver de områden där förenklingsförslag redan har aviserats.

2024/25:25
7 mars

Det ska vara enkelt att starta, driva och utveckla företag i Sverige. Regelbördan och de administrativa kostnaderna behöver minska för att företag och entreprenörer ska kunna fokusera på sina kärnverksamheter i så stor utsträckning som möjligt.

Regeringen välkomnar EU-kommissionens ökade insatser på förenklingsområdet. Svenska och europeiska företag behöver ett ändamålsenligt och enkelt regelverk för att inte hamna efter i konkurrensen med företag utanför EU. Därmed välkomnar regeringen en diskussion på EU-nivå om hur de så kallade omnibusförenklingspaketen kan bidra till den målsättningen.

Åtgärder som minskar fragmenteringen på den inre marknaden har stor potential att minska företagens regelbörda. Regeringen anser att förenkling kan främjas bland annat genom digital märkning och digitalisering av tillståndprocesser, inte minst kopplat till tjänstedirektivet.

Anf. 55 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, statsrådet, för genomgången!

En del av regeringens förslag till ståndpunkt handlar om att vi i Sverige har många ambitiösa företag som ligger i framkant i anpassningen till EU-lagstiftningen och som då kan bli föremål för kommissionens förenklingsinitiativ. Jag ser kanske snarare den motsatta risken. Just för att Sverige ligger så långt framme riskerar vi att i stället förlora på förenklingsåtgärderna eftersom dessa till ganska stor del innebär att man kommer att sänka kraven när det gäller till exempel hållbarhetsdirektivet.

Jag skulle gärna se att vi i detta ärende tar upp att regelförenklingar inom klimat- och hållbarhetsarbetet riskerar att leda till att större och inte fullt så bra företag gynnas, det vill säga inte behöver möta klimatambitionerna, medan svenska mindre företag missgynnas.

Anf. 56 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Vi håller med om allt som regeringen säger när det handlar om regelförenklingar och så vidare, men precis som flera har varit inne på är det snarare en risk att man sänker ambitionerna. Nu säger regeringen att man absolut inte vill att det ska ske, men vi hade nog velat ha ett förtydligande där man helt enkelt säger att klimatmålen måste ligga fast.

Undantag, övergångstider och förenklingar måste utformas så att de inte skapar orimliga fördelar för de företag som valt att inte vidta några åtgärder. Vi tror nämligen att det absolut går att göra förenklingar, men det viktiga är att målen måste ligga fast och att man inte ruckar på dem. Det skulle vi vilja ha med.

Anf. 57 ANDERS EKEGREN (L):

Ordförande! Det är självklart viktiga frågor att få till förenklingar. För många småföretagare, framför allt för dem som inte är från Sverige, är det jättesvårt att tränga in i regelsystemet. Ibland är det inte så hiskeligt pedagogiskt. Eftersom jag är både jurist och politiker får jag då och då

frågor från småföretagare, och ibland måste jag säga att jag inte förstår hur de ska förstå regelsystemet när jag själv knappt förstår.

Det är oerhört viktigt att jobba med den typen av frågor. Min fråga till statsrådet gäller om det har satts upp konkreta mål om vad man vill uppnå. Vad är det för frågor som man särskilt riktar in sig på?

Anf. 58 KATARINA LUHR (MP):

Herr ordförande! Jag är inne på samma spår att det är viktigt att vi tar bort onödig administration, otydligheter och överlappande rapportering. Det tycker vi är bra.

Men det är viktigt att vi inte gör avkall på den nyinförda miljölagstiftningen och som många företag just nu jobbar med. Vi vet att både svenskt och europeiskt näringsliv behöver långsiktiga spelregler. Just nu har vi en lagstiftning som många arbetar med. Om det blir en otydlighet i om man tänker vika av åt något annat håll försvårar det för hela näringslivet. Vi vet att alla delarna i lagstiftningspaketen som vi diskuterar är viktiga för att vi ska uppnå klimatmålen i EU.

Det är viktigt att hålla fast vid EU:s hållbarhetslagstiftning, och det är därför viktigt att Sveriges regering tar en tydligare ställning för att ha kvar hållbarhetslagstiftningen i en stark form. Innehållet i tidsplanerna i den berörda lagstiftningen ska bibehållas, och ändringar ska bara beröra överflödiga eller överlappande rapporteringskrav.

Anf. 59 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M):

Jag tänker att jag svarar samlat eftersom alla har berört ungefär samma fråga.

På frågan om vad vi i grund och botten vill uppnå kan jag säga att det handlar om att företagare i både Sverige och Europa ska kunna fokusera mer på sina företag, på att träffa kunder, på forskning och utveckling och annat i stället för att i första hand ens försöka begripa vad det är de ska rapportera in. Dessutom är dessa regler kostnadsdrivande så att man behöver ta in många konsulter.

Syftet är att det ska vara så enkelt som möjligt för Europas företagare, vilket förhoppningsvis också stärker tillväxten på vår kontinent.

Kommissionen har sagt att det här inte kommer att ändra ambitionsnivån i rättsakterna, utan hela syftet är att fortsätta den gröna omställningen men att det ska vara enklare att driva företag i Sverige och på andra delar av vår kontinent.

Anf. 60 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Som jag förstod på diskussionen i näringsutskottet när handelsministern var på plats svarade handelsministern på många frågor att man inte riktigt hade analyserat klart hur detta påverkar svenska företag.

Det här är en policydiskussion. Jag kan tycka att det borde finnas ett intresse för en svensk handelsminister att på EU-nivå vara tydlig med det stora jobb som många svenska företag redan har gjort. En del av dessa delar har precis beslutats och håller på att implementeras i de svenska företagen.

Jag tycker att en svensk handelsminister borde uttrycka lite mer oro över och omsorg om svenska företags konkurrenskraft i relation till

omnibuspaketen eftersom, om jag har förstått rätt, analysen inte är riktigt klar än om hur detta påverkar svenska företag.

Till exempel CSRD, hållbarhetsrapporteringen, har redan implementerats i Sverige och gäller från början av 2025. Hur skulle ändringarna påverka svenska företag som redan har investerat i regelefterlevnad jämfört med motsvarande företag i andra delar av EU som inte har genomfört direktivet?

Exempelvis finns CBAM, som vi har pratat om tidigare. Där är det på riktigt så att svenska företag ligger i framkant och bara har att förlora om andra kan konkurrera med sämre villkor.

Jag skulle önska från en svensk handelsminister en svensk ståndpunkt i policydiskussionen. Vi välkomnar verkligen ansatsen att det ska vara lätt att göra rätt. Men en svensk handelsminister borde kanske i det här skedet ha lite mer omsorg om svenska företag och svensk konkurrenskraft, det vill säga flagga för en något lägre entusiasm jämfört med andra.

Anf. 61 ANNA LASSES (C):

Jag håller med om mycket av det som precis sas, nämligen att många svenska företag verkligen har investerat mycket för att uppfylla lagstiftningen. Det ska man ta fasta på.

Jag tycker att man verkligen bör vara mycket tydlig med inte bara att ambitionsnivån inte ska sänkas utan att målen och lagstiftningen ska ligga fast. Däremot ska det som ska röras vara regelförenkling. Där håller jag till hundra procent med den linje som regeringen driver, nämligen att det måste bli mycket enklare.

Det gäller att komma ihåg att målen och lagstiftningen ska vara fasta. Det är bara regelförenklingar som ska göras.

Anf. 62 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Jag avvaktar tills statsrådet har haft ordet.

Anf. 63 MARTIN KINNUNEN (SD):

Ordförande! Vi blir lite provocerade när vi hör diskussionen i nämnden. Den näst viktigaste frågan för svenska företag vad gäller tillväxthinder är regelbördan. Min och Sverigedemokraternas förhoppning är att regeringen kan ligga i framkant och komma med fler inspel om hur vi kan minska regelbördan i Sverige och på europeisk nivå. Problemet är inte att man tar bort för många regler, utan problemet är sannolikt att man tar bort för få.

Anf. 64 ORDFÖRANDEN:

Det förefaller att finnas en spännvidd i nämnden i hur man ser på denna fråga.

Anf. 65 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M):

Jag tycker att vi är tydliga med att vi med entusiasm kommer att driva dessa frågor. Jag tycker att man ska se konkurrenskraften inte bara i relation till andra europeiska länder, utan om vår kontinent och våra europeiska grannländer som helhet halkar efter gentemot Asien och USA är det såklart mycket allvarligt.

2024/25:25

7 mars

Jag känner väl till att många svenska företag ligger i framkant, men det viktiga är att regelverk är ändamålsenliga, faktiskt fyller sin funktion och inte på ett onödigt sätt riskerar att leda till att vår kontinent och EU hamnar efter. Vi kommer med stor entusiasm att driva på för regelförenklingar.

Anf. 66 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Jag tror att alla tycker att det är bra med regelförenklingar. Där är vi inte oense på något sätt.

Men det jag och tydligen fler i oppositionen saknar i regeringens förslag till ståndpunkt är att regelförenklingarna inte får underminera hållbarhetsdirektivet och gå ut över hållbarhetsarbetet.

Jag vill anmäla avvikande ståndpunkt i den delen.

Anf. 67 ORDFÖRANDEN:

Jag gissar att den hakar Miljöpartiet, Centerpartiet och möjligen också Socialdemokraterna på.

Anf. 68 MATILDA ERNKRANS (S):

Jag tittar lite runt här!

Det här är en policydebatt, och jag tycker att vi har varit tydliga gentemot regeringen om vad vi tycker är regeringens uppgift. Vi välkomnar ansatsen om att det ska vara lätt att göra rätt, men det är regeringens ansvar att se till så att det inte går ut över människor och miljö eller svensk konkurrenskraft.

Om detta tarvar en avvikande ståndpunkt eller inte är svårt att värdera i det här läget. Men det är alldeles uppenbart så att så här tycker vi socialdemokrater, och vi tänker fortsätta att granska regeringen i hur man håller i frågorna.

Jag tror att jag nöjer mig med ett tydligt talat ord den här gången.

Vi har sedan tidigare en avvikande ståndpunkt om CBAM, och den ligger kvar.

Anf. 69 ORDFÖRANDEN:

För Moderaternas del vill jag säga att det här är en jätteviktig fråga, och jag tycker att det är bra att regeringen med entusiasm kommer att driva frågan på plats i rådet. Men jag vill addera att vad gäller konkurrenskraften mot andra delar av världen befinner vi oss i en svår geopolitisk situation där vår förmåga att stå på egna ben kommer att vara central. Och våra konkurrensfördelar gentemot andra delar av världen kommer också att vara centrala.

Ur ett moderat perspektiv finns såväl ett konkurrenskraftsperspektiv på detta som ett säkerhetspolitiskt, geopolitiskt, perspektiv som inte alls får förringas eller glömmas bort i en orolig omvärld. Eftersom det alltmer framstår som att vi i huvudsak får lita på oss själva vill jag ge mitt fulla stöd till statsrådet och regeringens ståndpunkt.

Med detta vill jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande ståndpunkt från C, V, MP. S står kvar vid sin tidigare ståndpunkt om CBAM och har ett uppfordrande talat ord som ett medskick.

Som sagt konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med de avvikande ståndpunkterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, En konkurrenskraftig och fossilfri EU-industri inom ramen för mekanismen för koldioxidjustering vid gränsen.

2024/25:25

7 mars

Anf. 70 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M):

Ordförande! För att bedriva en effektiv klimatpolitik är det angeläget att motverka risken för koldioxidläckage. Det är därför viktigt att CBAM är en verkningsfull mekanism samtidigt som den administrativa bördan för företagen hålls så låg som möjligt. Det är prioriterat att CBAM är förenlig med WTO-regelverket.

Regeringen är positiv till att CBAM-förordningen ses över på temat förenklingar. Det finns mycket stor potential när det gäller att minska den administrativa bördan för företagen som CBAM innebär, speciellt vad gäller att ändra tröskelvärden i syfte att undanta en stor del av de mindre importörer som i dag omfattas av förordningen. Det är samtidigt viktigt att mekanismens integritet och ursprungliga ambitionsnivå värnas och att risker för kringgående minimeras.

En tydligt fastlagd klimatambition är inte bara viktig för klimatarbetet utan är också central för vår konkurrenskraft. Europeiska och inte minst svenska företag som ligger i framkant när det gäller klimatomställningen ska inte missgynnas genom att produkter med högre produktionsutsläpp kan säljas alltför billigt på EU:s marknad. CBAM är en ny typ av styrmedel som syftar till att förhindra koldioxidläckage. Därför är kunskapsuppbyggnad och analys viktigt i utvecklandet av mekanismen.

Regeringen ser fram emot Europeiska kommissionens rapporter om utvidgning och fortsatt analys av frågan. Det har påbörjats nationella analyser för att undersöka om och hur mekanismen kan utvidgas på ett effektivt sätt som gynnar klimatpolitiken och konkurrenskraften.

Anf. 71 MARTIN KINNUNEN (SD):

Jag skulle vilja fråga lite om hur det ser ut med diskussionerna. Förs det i dag en diskussion på WTO-nivå? Enligt nyhetsflödet är det flera länder som har sagt att de ska skicka in en anmälan till WTO om att det här bryter mot regelverket och så vidare. Hur ser läget ut globalt? Kan man få en kort allmän bild?

Anf. 72 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Här ska den socialdemokratiska avvikande ståndpunkt om CBAM som vi haft sedan tidigare finnas med. Vi tycker att regeringen väljer en farlig väg genom att välkomna ett ”balanserat förslag om revidering av CBAM-förordningen”. Vi tycker att förordningen ska ligga fast. Det är bäst för Sveriges hållbarhet, företag och konkurrenskraft.

Anf. 73 ORDFÖRANDEN:

Är det någon som vill haka på – Vänsterpartiet?

Anf. 74 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Jag tycker att det som regeringen har här är tillräckligt. Jag jämför med den tidigare ståndpunkten. Den nya ståndpunkten är lite mer utvecklad när det gäller klimatet och hur man gynnar svenska företag. Det tycker jag är väldigt bra.

Jag har en fråga till handelsministern. Jag är inte säker på att det går att svara på den, men jag skulle ändå vilja ställa den. USA kommer troligtvis att införa handelstullar. Man lämnar Parisavtalet. Man kommer troligtvis att ha industri och varor med större utsläpp. Kan CBAM på något sätt användas när det gäller handel med USA? Kommer det att påverka på något sätt?

Anf. 75 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M):

När det gäller Martin Kinnunens fråga kan vi återkomma till riksdagen om exakt hur det ligger till i ärendet.

Vi återkommer även om USA-frågan.

Anf. 76 KATARINA LUHR (MP):

Jag vill bara haka på och säga att även jag tycker att den nya ståndpunkten från regeringen är mycket bättre än den förra. Sedan kan jag tillägga att vi precis som i de andra ärendena inte vill att det sker en försvagning av det här framöver genom att man öppnar upp för någonting. Men jag tycker att ståndpunkten är bra.

Anf. 77 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande ståndpunkt från Socialdemokraterna om angående CBAM.

Anf. 78 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Det är en sak jag undrar. Socialdemokraterna har haft avvikande ståndpunkter tidigare i andra ärenden, men i det här ärendet framgår det inte riktigt vad den avvikande ståndpunkten innebär.

Anf. 79 ORDFÖRANDEN:

Jag tyckte att Matilda Ernkrans beskrev att det handlar om att hon tycker att regeringen går in på en farlig väg – jag ska inte upprepa vad du sa, Matilda.

Anf. 80 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Jag hörde det där med den farliga vägen. Skälet till att jag frågade är att Socialdemokraterna och Vänsterpartiet hade en gemensam avvikande ståndpunkt om CBAM under en tidigare punkt vid ett tidigare sammanträde.

Anf. 81 ORDFÖRANDEN:

Den ska nog egentligen vara här. Det var väl det vi landade i. Du bara nämnde att den fanns där. Men det är nog här den avvikande ståndpunkten ska ligga. Vill Vänsterpartiet vara med på den?

Anf. 82 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):
Nej, inte just nu, men den här frågan kommer ju tillbaka.

2024/25:25
7 mars

Anf. 83 MATILDA ERNKRANS (S):

Jag tycker att det är jättesvårt att veta var man ska lägga de avvikande ståndpunkterna. Här är regeringens ståndpunkt att man tycker att det är ett ”balanserat förslag om revidering av CBAM-förordningen som inriktas på förenkling samtidigt som mekanismens ursprungliga ambitionsnivå värnas”. Jag vet inte vad jag ska säga. Det är svårt att göra en bedömning. Vi har varit *mycket* tydliga med att vi inte tycker att det här ska försvagas över huvud taget. Här är det uppenbarligen så att andra partier litar mer på att regeringen har hittat en balans och på att det här inte innebär någon försvagning av CBAM; därför kan man gå med på det. Vi har dock inte fått några som helst indikationer som fått oss att ändra åsikt. Av den anledningen håller jag i vår avvikande ståndpunkt. Det handlar helt enkelt om att vi inte vill sänka ambitionsnivån i CBAM-förordningen; det tycker vi skulle vara dåligt för svenska företags konkurrenskraft.

Anf. 84 KATARINA LUHR (MP):

Förlåt – jag är ju ny här! Jag tycker att detta är svårt. Jag tycker att ståndpunkten är bättre än förut; det är bra. Men sedan vet jag inte. Det är lite som vice ordförande Matilda Ernkrans säger: Det är lite svårt att veta vad som händer vid en försvagning. Okej – om ni i Socialdemokraterna håller fast vid er avvikande ståndpunkt hänger jag på.

(MATILDA ERNKRANS (S): Full förvirring!)

Jag ber om ursäkt för röran, men jag gör så.

Anf. 85 ORDFÖRANDEN:

Det är helt okej. Det är tillåtet att vara nybörjare även i EU-nämnden.

Anf. 86 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Jag tycker att regeringens här redovisade ståndpunkt är bra. Jag uppfattar att man kommer att säga nej till det som innebär försämringar. Men för att vara väldigt tydlig med att det inte får vara några försämringar instämmer jag också i den avvikande ståndpunkten.

Anf. 87 ORDFÖRANDEN:

De graviterar runt dig, Matilda Ernkrans! Det är fantastiskt.

Bara för att komplicera detta ytterligare kommer vi tillbaka till CBAM under Ekofin lite senare i dag. Men jag tycker ändå såklart att det är helt inom ramarna att anmäla en avvikande ståndpunkt om CBAM på den här punkten. Det är nästan till och med rimligt – utifrån era utgångspunkter, som jag såklart inte delar.

(MATILDA ERNKRANS (S): Och utifrån att KKR flyttades, så att vi inte har det i näringsutskottet.)

Exakt så!

Med den avvikande ståndpunkten från S, V och MP konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Övriga frågor.

Anf. 88 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M):

Ordförande! Det kommer på dagordningen att finnas en övrig punkt som jag särskilt vill informera om. Sverige kommer tillsammans med Finland, Nederländerna och Tjeckien att presentera ett icke-papper om en plan för den kommande horisontella inre marknadsstrategin. Syftet med papperet är att ge konkreta förslag till kommissionen om vad vi vill se i den strategi för den inre marknaden som ska presenteras senast i juni.

Regeringen anser att en väl fungerande inre marknad är av största vikt för EU:s konkurrenskraft. Som tidigare sagts är undanröjande av hinder, särskilt för tjänster, en prioritering för regeringen. Därför är det extra glädjande att detta icke-papper fokuserar på konkreta hinder, förbättringsåtgärder för tjänstesektorn och efterlevnad på den inre marknaden. Icke-papperet har hittills fått stöd av 13 medlemsländer, men fler har aviserat intresse av att stödja papperet.

Anf. 89 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för informationen. Jag blir alltid lika full i skratt över begreppet icke-papper. Vad är ett papper som inte är ett papper? Men det ska vi inte grotta ned oss i.

Vi tackar statsrådet med medarbetare för deltagandet vid dagens sammanträde i EU-nämnden och önskar en trevlig helg när det blir dags.

Anf. 90 ORDFÖRANDEN:

Jag hälsar statssekreteraren med medarbetare hjärtligt välkomna till dagens sammanträde och ger henne ordet för en återrapport.

Anf. 91 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Herr ordförande! Ni har som vanligt fått den skriftliga rapporten. Jag tänkte inte säga någonting särskilt om den.

Jag vill dock passa på att informera om att det i samband med mötet nästa vecka även kommer att vara ett eurogruppsmöte i inkluderande format, som det väldigt ofta är. Den här gången ska man prata om kryptovalutor och förbereda eurotoppmötet i mars. Sedan kommer eurogruppens ordförande Paschal Donohoe att berätta om diskussionerna i G7 och hur det har varit den senaste tiden. Efter eurogruppsmötet i inkluderande format kommer det att vara en middag för ministrarna. Då är vi tillbaka i Ekofin, men det är inte det formella mötet. Jag tror att det kommer att handla om allting som händer just nu i omvärlden, inklusive frågan om försvarsfinansiering. Den diskuterades på Europeiska rådet i går, som ni väl känner till.

Anf. 92 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för informationen.

Vi går vidare till rådsdagordningens lagstiftningsöverläggningar. Vi börjar med dagordningspunkt 3, Konkurrenskraft, förenkling och förbättring av företagsklimatet i Europa: Omnibuspaketet. Det är en riktlinjedebatt.

Anf. 93 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Jag vet att det här alldeles nyligen har varit uppe. Ni är alltså redan uppsjungna, vilket är bra, för det här är lite snårigt. Jag tänkte fokusera på de delar som Ekofin ansvarar för. Det tycker jag är en lämplig arbetsfördelning för oss.

Innan jag berättar mer om själva delarna vill jag säga att det här är en första diskussion. Paketet har ju just presenterats, och på Regeringskansliet håller vi på och analyserar förslagen i detalj. Det här kommer vi att återkomma till riksdagen om framöver. Det är jag väldigt säker på.

Förslagen finns i två paket. I det första paketet ingår taxonomin och CBAM. När det gäller taxonomin ska man se över några delegerade akter. Det handlar i grunden om att öka flexibiliteten i rapporteringen. Sedan påverkas också taxonomin av ändringarna i det som heter CSRD. Det hänger ihop med att de företag som omfattas av CSRD ska inkludera information i sina hållbarhetsrapporter om hur deras verksamheter uppfyller taxonomin. Det här hänger ihop på ett lite krångligt sätt, får man väl säga.

För regeringen är det viktigt att taxonomin är så användarvänlig som möjligt. Det finns utrymme för förbättringar och effektiviseringar på de här områdena. Det är bra att kommissionen har kommit med ett förslag som vi kommer att titta vidare på. En viktig fråga att bevaka är att den övergripande ambitionsnivån inte sänks. Här måste vi gå försiktigt fram. Det är regeringens syn.

För att gå vidare till CBAM är en central del i förslaget att man ändrar tröskelvärdet för vilka som ska omfattas av reglerna. I dag omfattas alla importörer över 150 euro. Det nya förslaget är att det i stället ska vara den totala vikten under ett år som avgör om en importör omfattas eller inte. Det här kommer framför allt att underlätta för dem som importerar mindre mängder, typiskt sett de små företagen. Det som kommissionen har sagt är att deras importörer tillsammans bidrar med mindre än 1 procent av de importerade inbäddade utsläppen. 99 procent av utsläppen kommer alltså fortfarande att täckas av CBAM, och det är viktigt, som vi ser det.

Sedan innehåller också CBAM-förslaget flera andra förenklingsåtgärder för dem som fortfarande omfattas. Det är bra att man ser över CBAM för att minska den administrativa bördan. Det är viktigt att se till att CBAM är ett verkningsfullt skydd mot koldioxidläckage och att minska riskerna för kringgående. Här måste vi analysera förslaget lite mer i detalj.

När det gäller det andra omnibuspaketet handlar det lite kortare om Invest EU. Man föreslår ändringar för att förenkla rapporteringskraven, och man föreslår att garantierna för investeringar ska öka. Detta ska göras genom att man använder utestående medel från andra investeringsprogram. Jag vill förtydliga att det här inte handlar om något nytt instrument.

Det jag kommer att säga nu är nog inte dagens kioskvältare. Regeringen håller fortfarande på med att analysera förslagen i detalj. Vi är preliminärt positiva till förenklingarna i rapporteringskraven, men en viktig fråga framöver blir att analysera och bevaka förslagets effekter på EU-budgeten.

Anf. 94 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Det här är svår materia, och vi har ju diskuterat den även under det förra statsrådet.

Från Vänsterpartiets sida tycker vi att regeringen måste vara mycket tydligare när det gäller hållbarhet. Jag skulle i den svenska ståndpunkten vilja ha med att det är tydligt att förslagen i omnibuspaketen försvårar omställningen till en hållbar ekonomi och att förslagen skulle innebära en kraftig försvagning gällande krav på företagens transparens och ansvar för en omställning till hållbara finanser i enlighet med antagna klimatmål.

Jag vill också ha med att de föreslagna ändringarna i direktiven utesluter en stor del av företagen och minskar kraven på att åtgärda hållbarhetsrisker samt att förslagen därmed försvagar EU:s möjlighet att stimulera företagens hållbara investeringar för en konkurrenskraftig ekonomi.

Detta menar vi borde vara utgångspunkten för den svenska ståndpunkten.

Vi har ju tidigare haft diskussionen uppe med fokus på omnibuspaketet och de olika regelverken om hållbarhetsrapportering och taxonomi med mera. Jag vill uttrycka respekt för att detta är ett mycket omfattande regelverk och paket och att regeringen och statssekreteraren har uttryckt att analys pågår. Det kanske pågår på många håll och kanter.

Jag vill ändå ställa två frågor till statssekreteraren. Hur ser du på den för mig och oss ganska uppenbara risken med att i detta höga tempo ändra på så många punkter i ett så här pass komplext regelverk? Jag skulle vilja höra ett resonemang kring risker med detta.

Min andra fråga är kanske ännu lite rakare: Är det inte olyckligt att vi i Sverige möjligen löper risk att behöva ändra i regelverk som vi i stor utsträckning redan har implementerat? Väldigt många aktörer, inklusive företag, har ju genomfört omfattande insatser för att anpassa sig till nya svenska regelverk.

Ordförande! Tack, statssekreteraren, för en väldigt bra och pedagogisk genomgång! Det måste jag verkligen säga.

Jag kommer att säga ungefär samma sak som jag sa tidigare. Vi i Centerpartiet är väldigt positiva till regelförenklingar och i grunden även till den linje som regeringen driver.

Det handlar också om uttrycket att ambitionsnivån inte får sänkas. Vi menar att detta är lite för svagt, och vi tycker att man helt enkelt måste gå in med att de mål vi har för klimat och miljö ska ligga fast. Det ska göras regelförenklingar, men det ska inte ruckas på målen.

Det var detta som gjorde att jag anmälde avvikande ståndpunkt förut och att jag förmodligen kommer att göra det även nu. Vi saknar helt enkelt den lilla förstärkningen i regeringens ståndpunkt.

Det här är som sagt en diskussion, och analyser ska till, men vi vill ändå verkligen trycka på att målen måste ligga fast. Vi välkomnar alla regelförenklingar som kan göras för att uppnå detta.

Jag tolkar frågeställarna som att de är i ungefär samma område, så jag ska försöka svara lite samlat.

Det här är ju svårt. När man gör regelförenklingar handlar det om att ta bort vissa regler eller ändra vilka som omfattas. Samtidigt vill man ha kvar ambitionsnivån. Då blir det att man hela tiden behöver göra en avvägning. Vi måste ju värna syftet med regleringarna. Det är den inställningen vi har till detta arbete.

Jag tycker att just CBAM-förslaget är ett väldigt pedagogiskt exempel på detta. Vi tar bort kraven på 91 procent av företagen, men det är så att säga bara 1 procent av de inbäddade utsläppen. Detta är ett exempel på hur man gör den här avvägningen.

När det gäller regelförenklingarna och det som har varit syftet från kommissionens sida ska jag säga att vi ju ser – tillsammans med ett antal andra medlemsstater – att det stora problemet är att det finns en brist på konsekvensutredningar i det regelarbete vi har gjort. Det saknas väldigt

ofta, eller täcks inte fullt ut. Man har alltså inte bedömt vad regelbördan för företagen blir.

Det är väldigt intressant i EIB:s årliga investeringsenkät att 60 procent av företagen säger att regelkrångel och fragmenterade marknader är det svåraste de har att möta. De små företagen säger att 3 procent av deras omsättning går till att uppfylla regelverk. Detta blir ett problem för våra företag.

Syftet när kommissionen har gått in med det här är inte att minska ambitionsnivån, utan det är att ta sikte på andra saker. Jag kommer att nämna fyra sådana, varav det första är att identifiera, föreslå och ta bort onödiga regler som inte har någon verkan för syftet.

Det andra är att företag väldigt ofta tvingas rapportera samma sak till flera olika instanser eller myndigheter. Detta ska man försöka ensa. Om uppgiften finns hos en myndighet ska den inte behöva uppges igen.

Det tredje är att regelverket ofta har varit otydligt. Då blir det ju svårt för företagare att förstå vad de ska göra för att uppfylla kraven. De ägnar då extremt mycket tid åt att försöka reda ut detta, i stället för att vi är tydliga och säger vad de ska rapportera och vad de ska redovisa på ett transparent sätt.

Det fjärde är att en del av regelverken så att säga oavsiktligt har prickat företag som inte var tänkta att träffas av reglerna. Det handlar alltså hela tiden om att vi ska värna syftet med regelverken, men inte krångla till det i onödan.

Anf. 98 KATARINA LUHR (MP):

Ordförande! Vi har som sagt diskuterat detta tidigare och vi har liknande ståndpunkter och inspel härifrån.

Jag är lite nyfiken på det statssekreteraren sade i början om att det är viktigt att vi går försiktigt fram. Jag förstod inte riktigt på vilket sätt vi skulle gå försiktigt fram.

Jag vill också säga det jag sa tidigare om att vi anser att det är bra med regelförenklningar och att ta bort onödig, överlappande och överflödigt lagstiftning. Vi anser dock att det finns en risk när man ändrar redan antagen lagstiftning att det också ändrar spelreglerna och försvårar för företag.

Vi tycker att de regelverk som är antagna faktiskt är till för att öka konkurrenskraften, ställa om, skapa transparens och även ge en styrkraft bort från det fossila. Det är väldigt viktigt.

Vi tycker att det är viktigt att man håller fast vid den lagstiftning som finns antagen. Vi tycker att innehållet och tidsplanerna ska behållas och att man egentligen bara ska förändra överflödigt och överlappande rapportering.

Jag är fortfarande lite nyfiken när det gäller på vilket sätt vi ska gå försiktigt fram. Jag kanske inte lyssnade ordentligt.

Anf. 99 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag följer upp det vi hört här både från Markus Kallifatides och från Miljöpartiets håll, för jag tycker att det verkligen är svårt att förstå.

Först har vi handelsministern här som uttryckligen både till näringsutskottet och här säger att analysen av hur alla dessa snabba

förändringar faktiskt påverkar svensk konkurrenskraft, svenska företag och svenskt hållbarhetsarbete inte är klar.

Sedan har vi statssekreteraren här – som företräder finansministern – som i princip säger samma sak. Samtidigt kommer ju regeringen med ståndpunkter där man i princip välkomnar det som ligger på bordet.

Jag vill återigen säga att vi välkomnar ansatsen till att det ska vara lätt att göra rätt, men jag undrar hur Sverige driver på att det här ska handla om regelförbättringar och inte om avregleringar och minskade ambitioner? Det var egentligen det Markus Kallifatides också frågade om.

Det var ju enormt stora processer kring hela den här lagstiftningen innan det kom på plats. Det var inget som gjordes – nu minns jag inte vad handelsministern sa – liksom i en handvändning. Det var stora processer innan det här kom på plats, men nu känns det däremot som att det går väldigt snabbt.

Vi skulle önska att regeringen hade en lite mer skeptisk ståndpunkt, i alla fall så länge som vi inte har hunnit göra analyser gällande hur detta påverkar svensk ekonomi. Jag antar att detta är anledningen till att det här ska upp på Ekofin, alltså hur detta påverkar svensk ekonomi och konkurrenskraft.

När det till exempel gäller de frågor som gäller hållbarhetsdirektivet har vi, som vi också hörde, redan implementerat det i Sverige. Nu ska det in och råddas med detta.

När det gäller CBAM är det kanske så att bara 1 procent av utsläppen berörs av detta, men eftersom vi inte riktigt har gjort analysen ännu vet vi väl inte det. Det finns också röster som säger att det här kommer att bli ett sätt att dela upp företag i mindre delar, vilket gör att man på helheten kommer att påverka ökade utsläpp och kanske ge en sämre konkurrenskraft för svenska företag som verkligen tjänar på att hålla i CBAM.

Det blev en lite lång utläggning, men det är för att det är svårt att bedöma var processen ligger och hur man ska se på detta. Framför allt undrar jag hur regeringen ser till att detta blir till regelförbättringar och inte avreglering och minskade ambitioner.

Den svenska regeringen har i det här tidiga skedet allt att vinna på att de regelverk som faktiskt är lagda ligger som de ligger, med tanke på att vi har många svenska företag som är duktiga på det här. Det gäller konkurrenskraft och hållbarhet för Sveriges räkning – vi har dessutom ökande arbetslöshet och allt vad det nu är.

Vad är det som gör att man inte bara är lite mer försiktiga i sin relation till andra EU-länder?

Anf. 100 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Tack, statssekreteraren, för svaren! Det jag är orolig för är Sveriges historia av att ofta överanalysera, kan man väl säga. Vi kommer in lite sent i processen, vilket innebär att många andra länder redan har bestämt sig.

Jag ser en uppenbar risk när det gäller de länder som redan har dragit ned på sina klimatambitioner eller aviserat att de kommer att göra det. Vi har samtidigt en omvärld som också drar ned på sina klimatambitioner. Lösningen kan ju inte vara att man på EU-nivå sänker klimatambitioner och i detta förenklingsarbete faktiskt tappar en del av dessa ambitioner.

2024/25:25

7 mars

Det är otroligt viktigt att vi från Sverige redan nu är tydliga med den del som framför allt gäller att vi inte kan minska på klimat- och miljöambitioner. Det kommer nämligen att finnas länder som redan nu är tydliga med vad de tycker när det gäller förenklingarna och som inte har den hänsyn vi tycker är viktig.

Det handlar väl lite grann om det Katarina Luhr också tog upp. Vad betyder detta egentligen i förhållande till andra länder som historiskt sett ibland varit mer på tårna än vi varit?

Anf. 101 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Herr ordförande! Jag tackar för frågorna.

Eftersom vi är lite inne på samma område igen kan det bli viss upprepning. Men för att svara på Matilda Ernkran och Ilona Szatmári Waldaus frågor: Att gå försiktigt fram handlar om att vi är positiva till regelförenklingar i de olika situationer jag försökte beskriva men att vi vill värna syftet med lagstiftningen.

Detta handlar inte om att avgöra vad länderna ska ha för klimatambitioner utan om de regelverk som styr transparens, rapportering och inriktningen på företagets aktiviteter. Vi pratar inte om ländernas klimatambitioner utan om det gemensamma regelverket. Vi vill gå försiktigt fram för att värna ambitionerna.

Låt mig påminna om att detta är en första diskussion. Vi fick förslaget förra veckan. Vi är positiva till regelförenklingar samtidigt som vi vill värna ambitionen. Det är denna dubbla balansgång vi har att gå. De flesta länder har nog inte hunnit analysera detta i detalj.

När det gäller relationen till konkurrenskraftsrådet är det lite olika fokus i de diskussioner som ska föras. Konkurrenskraftsrådet ska titta på förslagets effekt på industrin medan Ekofin ska ha en första diskussion om förslagen i sig. Detta är våra ingångsvärden, och vi kommer inte att säga samma sak under hela förhandlingen. Vi är preliminärt positiva till regelförenklingar men värnar ambitionsnivån.

Analysen syftar till att säkerställa att vi genomför regelförenklingar samtidigt som vi värnar ambitionen. Det är detta arbete vi håller på med.

Anf. 102 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Jag vill anmäla en avvikande ståndpunkt i enlighet med det jag sa i mitt första anförande.

Anf. 103 ANNA LASSES (C):

Även jag anmäler en avvikande ståndpunkt i enlighet med mitt första anförande.

Anf. 104 KATARINA LUHR (MP):

Jag hänvisar till det jag sa tidigare och anmäler en avvikande ståndpunkt.

Anf. 105 MATILDA ERNKRANS (S):

Efter något sorts lagarbete i S-gruppen landar vi i att anmäla en avvikande ståndpunkt. Det ska vara lätt att göra rätt. Vi tycker dock att Sverige borde ha en försiktigare ansats vad gäller regelförenklingarna till

Anf. 106 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Låt mig förtydliga att även om V, MP, C och S har fyra olika ståndpunkter är de väldigt lika varandra. Jag vill att det ska vara tydligt för dem som läser uppteckningarna.

Anf. 107 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med avvikande ståndpunkter från respektive Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet.

Vi går vidare till punkt 4 på rådsdagordningen, Direktivet om administrativt samarbete i fråga om beskattning (DAC 9).

Anf. 108 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Herr ordförande! Älskar ni inte rubrikerna på dagordningspunkterna!

DAC är ett direktiv som reglerar det administrativa samarbetet i skattefrågor. Detta brukar uppdateras då och då, så även nu. Senast var under det svenska ordförandeskapet, våren 2023, och då handlade det om kryptotillgångar, DAC 8.

Nu är det alltså dags för DAC 9, och vad innebär det? Jo, denna uppdatering handlar om att göra det lättare för företag att följa de krav som kommer med pelare 2, alltså minimiskatten för multinationella företag. Mer specifikt handlar det om att dels standardisera vad företagen ska rapportera, dels få ett system på plats så att våra skattemyndigheter kan dela information med varandra. Det handlar om så kallade tilläggsskatterapporter. Detta gör att koncerner bara behöver lämna information till myndigheten i ett land i stället för till myndigheter i flera länder. Det är alltså en förenkling genom samarbete.

Det finns en utestående fråga, och det är en processfråga, inte en substansfråga. Det handlar om hur eventuella uppdateringar av bilagan till direktivet, standardmallen för rapporteringen, ska gå till, och hur man ska uppdatera vad som ingår i tilläggsskatterapporten. Enligt den kompromiss ni har fått ska det ske genom delegerade akter. Men några medlemsstater vill att detta ska fattas genom så kallade genomförandeakter, som antas av rådet. Ordförandeskapet föreslår nu ett tredje alternativ: att det ska ske genom direktiv. Detta rör alltså bara själva beslutsförfarandet för uppdateringar och är som sagt en processfråga.

Vi tyckte att det första förslaget var bra och kunde ställa oss bakom det. Men vi kan också ställa oss bakom de två andra förslagen. Som vi ser det är det viktigaste att det kan fattas beslut på tisdag så att man underlättar för företagen att göra denna rapportering.

Anf. 109 ORDFÖRANDEN:

Det är få saker som engagerar så mycket som formalia och processfrågor.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Övriga frågor.

Anf. 110 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Herr ordförande! Detta kommer att handla om aktuella lagstiftningsförslag om finansiella tjänster, bland annat med tanke på behovet av att minska regelbördan. Det är som ni vet en återkommande punkt där ordförandeskapet och kommissionen uppdaterar oss om vad som har hänt i förhandlingarna på finansmarknadsområdet. Precis som på förra Ekofin kommer de denna gång att berätta om regelförenklaringsarbetet på finansmarknadsområdet.

Anf. 111 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till Icke lagstiftande verksamhet och dagordningspunkt 6, Ekonomiska och finansiella konsekvenser av Rysslands angrepp mot Ukraina.

Anf. 112 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Ordförandeskapet har sagt att fokus denna gång ska ligga på kringgåendet av sanktioner från ett tullperspektiv, och man har skickat ut en diskussionsnot om detta. Det är givetvis en viktig fråga, men jag tror att det kommer att bli en bredare diskussion på mötet, >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Som finansministern flera gånger har sagt måste EU nu ta en ännu större roll och snabbt öka sitt stöd till Ukraina, givetvis tillsammans med så många av sina partner som möjligt. Det betyder bland annat att det nu är dags för EU att ta tag i frågan om att faktiskt använda de frysta ryska tillgångarna. Det betyder också fler sanktioner, också för att komma åt kringgåendet. Här spelar tullmyndigheterna en väldigt viktig roll.

Anf. 113 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Det vore intressant om statssekreteraren kunde säga något om hur hon ser på utsikterna att nå framgång när det gäller både de frysta ryska tillgångarna och nya sanktionspaket. Det var ju mycket oroande att inte alla EU-länder kunde enas om rådsslutsatser om stödet till Ukraina på Europeiska rådet i går. Ungern gick ju inte med på dem och har även tidigare krånglat när det gäller att få de konsensusbeslut som krävs i dessa frågor.

Det vore intressant att höra statssekreteraren reflektera kring det eller om det finns andra vägar att ta. Det finns ju de som hävdar att man kan gå fram med detta även utan Ungern.

Anf. 114 KATARINA LUHR (MP):

Ordförande! Apropå hårdare sanktioner skulle ett importstopp för fossila bränslen slå två flugor i en smäll. Det skulle både bidra till utfasningen i Europa och strypa stora ekonomiska resurser för Ryssland. Skulle regeringen kunna vara lite skarpare här i sin ståndpunkt?

Anf. 115 ANDERS EKEGREN (L):

Ordförande! Denna fråga engagerar många av oss, och de senaste veckorna har spelreglerna förändrats ganska rejält i och med att USA och Ryssland håller på att bli kompisar. Vad jag förstår för de bland annat

diskussioner om att reparera Nord Stream 2 och ta denna gasledning i bruk. Den ryska ekonomin är inte så stark, men man har hela tiden tjänat väldigt mycket pengar på olja och gas. Dessa har en förmåga att ändå sippra ut i världen.

Hur förs diskussionerna i rådet? Hur skulle EU kunna bli bättre på att förhindra att Ryssland säljer energi till Europa och övriga delar av världen?

Anf. 116 ANNA LASSES (C):

Ordförande! I denna fråga är vi alla i grund och botten eniga. Diskussionen om hur man får sanktionerna att efterlevas är otroligt viktig, och det ska bli intressant att höra resultatet av denna.

När det gäller de frysta ryska tillgångarna verkar de länder som är motsträviga lyssna på Europeiska centralbanken, som tycker att det inte är en bra idé. Hur jobbar vi för att få centralbanken att tycka att detta inte bara är en bra idé utan fullständigt nödvändigt?

Jag vill också uppmuntra regeringen att öka stödet ytterligare. Centerpartiet tycker att det ska ökas till 1 procent av bni. Norge är visserligen inte medlem i EU men har i år ökat stödet till 80 miljarder, och där borde vi följa efter. Givetvis ska vi också uppmuntra alla andra länder att göra detsamma.

Anf. 117 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Jag uppfattar av vi tycker väldigt lika i denna fråga, och det är en styrka för Sverige.

Låt mig vara så transparent jag kan. De ryska tillgångarna har diskuterats under lång tid, och här är Sverige tillsammans med framför allt de baltiska staterna framåtlutade medan det finns andra som är mer tveksamma. Det gäller Europeiska centralbanken >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Denna diskussion lever hela tiden, men det är också väldigt tydligt att de länder som ligger närmast Ryssland känner starkast för detta.

Det gäller också sanktioner och stöd till Ukraina. När det gäller sanktionerna har det 16:e paketet precis tagits. Diskussioner om ett 17:e har inte påbörjats. Som ni vet hanteras detta inte av Ekofin utan ligger hos utrikesrådet. Här försöker vi dock vara väldigt tydliga.

Det kom ju in nya åtgärder mot rysk ekonomi. På framför allt svenskt initiativ kom det med regler och sanktioner mot tillfällig lagring av rysk olja i EU:s hamnar, vilket vi ser som oerhört positivt. Vi driver också tillsammans med Norden och Baltikum i NB8-formatet att man ska vidta ytterligare åtgärder, som att sänka oljepristaket och införa breda importtullar på ryska och belarusiska varor.

Med det sagt har vi ett antal EU-länder som fortfarande köper rysk energi och är beroende av den, och som vanligt kräver sanktioner enhällighet. Men vi driver på, för det handlar ju också om att strypa rysk ekonomis inkomster. Det är en viktig fråga.

När det gäller gasledningarna har den diskussionen inte tagits upp i Ekofinrådet. Det känns inte som att det ligger helt och hållet inom finansministrarnas fögderi. Den diskussionen har jag inte sett.

Jag ska också säga någonting om Ukrainastödet. Matilda Ernkrans ställde frågor om det.

2024/25:25

7 mars

Det här är någonting vi följer i princip sekundvis. Bedömningen nu är att Ukraina har det stöd man behöver. Nu pratar jag framför allt budgetmässigt – att man får ihop sin budget under 2025, både genom Ukrainafaciliteten som har MFA-stödet och genom det nya ERA-lånet från EU och G7. Men det här är en fråga vi tittar på hela tiden, för det är ju stora osäkerheter hela tiden.

Vi har precis fått nya uppskattningar från Världsbanken om vad rekonstruktionen skulle kosta. Nu börjar den siffran stiga betydligt, men här har vi också hela tiden beredskap för att fortsätta stötta.

Anf. 118 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Dagordningspunkt 7 har blivit en A-punkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Internationella möten och underpunkterna a, Uppföljning av G20-mötet med finansministrar och centralbankschefer den 26–27 februari 2025 och b, Förberedelser inför G20-mötet med finansministrar och centralbankschefer den 23–24 april 2025 och IMF:s vårmöten.

Anf. 119 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Herr ordförande! Under punkt a ska kommissionen och ordförandeskapet berätta om det senaste G20-mötet, som hölls förra veckan i Kapstaden. Som finansministern berättade sist hon var här deltog Sverige för första gången i nationell kapacitet på detta möte.

Som vanligt var det en väldigt bred agenda. Det var många frågor som diskuterades, till exempel det makroekonomiska läget och hur G20 kan bidra till att stärka den internationella finansiella arkitekturen. Men som ni säkert kan tänka er pratades det väldigt mycket om den geopolitiska situationen. Finansministern var mycket tydlig i stödet för Ukraina och fördömandet av Ryssland.

Det gick inte att nå konsensus om en gemensam kommuniké >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Det var minst sagt intressanta dagar, och det återstår också att se hur samarbetet inom G20 utvecklar sig under året >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Bara för att påminna: >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Punkt b handlar om att Ekofin ska ge EFK, den ekonomiska och finansiella kommittén, mandat att besluta om EU:s gemensamma positioner inför nästa G7-möte, som sker i samband med vårmötena i Washington, men också om EU:s uttalande till IMFC-mötet. Så brukar man göra när det inte finns något Ekofinmöte nära inpå mötena i Washington, och regeringen kan ställa sig bakom den hanteringen. Om positionerna eller uttalandet mot förmodan – det brukar inte bli några vansinnigt stora förändringar i dem – skulle innehålla ståndpunkter som regeringen är osäker på om det finns stöd för i riksdagen kommer vi såklart att återkomma.

Anf. 120 ORDFÖRANDEN:

Jag tackar för informationen och konstaterar att det finns stöd för reger-

ingens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 9, Den ekonomiska återhämtningen i Europa – Rådets genomförandebeslut inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens.

2024/25:25

7 mars

Anf. 121 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Herr ordförande! Det här är någonting vi har på agendan nästa varje gång numera.

Den här gången är det två planer som ska behandlas, den för Belgien och den för Irland. De gör båda några små förändringar i sina planer på grund av objektiva omständigheter, och regeringen kan ställa sig bakom besluten.

Anf. 122 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Dagordningspunkt 10 är Övriga frågor.

Anf. 123 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Det är en kort punkt som handlar om en lägesrapport från kommissionen om genomförandet av lagstiftningen om finansiella tjänster.

Den här frågan återkommer till rådet två gånger per år. Kommissionen brukar berätta hur det går för länderna med genomförandet av EU-lagstiftningen på finansmarknadsområdet. Det är alltså en ren informationspunkt.

Anf. 124 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för informationen.

Vi tackar också statssekreteraren med medarbetare för närvaron vid dagens sammanträde med EU-nämnden och önskar trevlig helt när det blir dags.

Anf. 125 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Tack, detsamma!

Innehållsförteckning

§ 1 Sysselsättningsfrågor och socialpolitiska frågor	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Arbetsmarknads- och integrationsminister MATS PERSSON (L)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Arbetsmarknads- och integrationsminister MATS PERSSON (L)	1
Anf. 5 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	2
Anf. 6 Arbetsmarknads- och integrationsminister MATS PERSSON (L)	2
Anf. 7 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 8 Arbetsmarknads- och integrationsminister MATS PERSSON (L)	4
Anf. 9 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 10 Arbetsmarknads- och integrationsminister MATS PERSSON (L)	4
Anf. 11 ANNA VIKSTRÖM (S).....	4
Anf. 12 Arbetsmarknads- och integrationsminister MATS PERSSON (L)	5
Anf. 13 ANNA VIKSTRÖM (S).....	5
Anf. 14 Arbetsmarknads- och integrationsminister MATS PERSSON (L)	5
Anf. 15 ANN-CHRISTINE FROHM (SD)	6
Anf. 16 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 17 Arbetsmarknads- och integrationsminister MATS PERSSON (L)	6
Anf. 18 MATILDA ERNKRANS (S)	7
Anf. 19 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 20 Arbetsmarknads- och integrationsminister MATS PERSSON (L)	7
Anf. 21 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 22 Arbetsmarknads- och integrationsminister MATS PERSSON (L)	7
Anf. 23 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 24 Arbetsmarknads- och integrationsminister MATS PERSSON (L)	8
Anf. 25 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 26 Arbetsmarknads- och integrationsminister MATS PERSSON (L)	8
Anf. 27 ORDFÖRANDEN.....	8
§ 2 Konkurrenskraftsfrågor	9
Anf. 28 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 29 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M)	9
Anf. 30 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 31 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M)	9
Anf. 32 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	10
Anf. 33 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M)	11
Anf. 34 MATILDA ERNKRANS (S)	11
Anf. 35 JESSICA STEGRUD (SD)	11

Anf. 36	KATARINA LUHR (MP).....	12	2024/25:25
Anf. 37	Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M).....	12	7 mars
Anf. 38	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	12	
Anf. 39	MATILDA ERNKRANS (S).....	13	
Anf. 40	KATARINA LUHR (MP).....	13	
Anf. 41	ORDFÖRANDEN.....	14	
Anf. 42	Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M).....	14	
Anf. 43	ORDFÖRANDEN.....	14	
Anf. 44	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	14	
Anf. 45	ORDFÖRANDEN.....	14	
Anf. 46	Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M).....	14	
Anf. 47	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	15	
Anf. 48	MATILDA ERNKRANS (S).....	15	
Anf. 49	Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M).....	15	
Anf. 50	PER-ARNE HÅKANSSON (S).....	16	
Anf. 51	MATILDA ERNKRANS (S).....	16	
Anf. 52	Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M).....	16	
Anf. 53	ORDFÖRANDEN.....	16	
Anf. 54	Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M).....	16	
Anf. 55	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	17	
Anf. 56	ANNA LASSES (C).....	17	
Anf. 57	ANDERS EKEGREN (L).....	17	
Anf. 58	KATARINA LUHR (MP).....	18	
Anf. 59	Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M).....	18	
Anf. 60	MATILDA ERNKRANS (S).....	18	
Anf. 61	ANNA LASSES (C).....	19	
Anf. 62	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	19	
Anf. 63	MARTIN KINNUNEN (SD).....	19	
Anf. 64	ORDFÖRANDEN.....	19	
Anf. 65	Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M).....	19	
Anf. 66	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	20	
Anf. 67	ORDFÖRANDEN.....	20	
Anf. 68	MATILDA ERNKRANS (S).....	20	
Anf. 69	ORDFÖRANDEN.....	20	
Anf. 70	Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M).....	21	
Anf. 71	MARTIN KINNUNEN (SD).....	21	
Anf. 72	MATILDA ERNKRANS (S).....	21	
Anf. 73	ORDFÖRANDEN.....	21	
Anf. 74	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	21	
Anf. 75	Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M).....	22	
Anf. 76	KATARINA LUHR (MP).....	22	
Anf. 77	ORDFÖRANDEN.....	22	
Anf. 78	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	22	
Anf. 79	ORDFÖRANDEN.....	22	
Anf. 80	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	22	
Anf. 81	ORDFÖRANDEN.....	22	
Anf. 82	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	22	
Anf. 83	MATILDA ERNKRANS (S).....	22	
Anf. 84	KATARINA LUHR (MP).....	23	
Anf. 85	ORDFÖRANDEN.....	23	
Anf. 86	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	23	

Anf. 87 ORDFÖRANDEN.....	23
Anf. 88 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M)	23
Anf. 89 ORDFÖRANDEN.....	24
§ 3 Ekonomiska och finansiella frågor.....	25
Anf. 90 ORDFÖRANDEN.....	25
Anf. 91 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	25
Anf. 92 ORDFÖRANDEN.....	25
Anf. 93 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	25
Anf. 94 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	26
Anf. 95 MARKUS KALLIFATIDES (S)	26
Anf. 96 ANNA LASSES (C).....	27
Anf. 97 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	27
Anf. 98 KATARINA LUHR (MP).....	28
Anf. 99 MATILDA ERNKRANS (S)	28
Anf. 100 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	29
Anf. 101 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	30
Anf. 102 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	30
Anf. 103 ANNA LASSES (C).....	30
Anf. 104 KATARINA LUHR (MP).....	30
Anf. 105 MATILDA ERNKRANS (S)	30
Anf. 106 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	31
Anf. 107 ORDFÖRANDEN.....	31
Anf. 108 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	31
Anf. 109 ORDFÖRANDEN.....	31
Anf. 110 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	32
Anf. 111 ORDFÖRANDEN.....	32
Anf. 112 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	32
Anf. 113 MATILDA ERNKRANS (S).....	32
Anf. 114 KATARINA LUHR (MP).....	32
Anf. 115 ANDERS EKEGREN (L)	32
Anf. 116 ANNA LASSES (C).....	33
Anf. 117 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	33
Anf. 118 ORDFÖRANDEN.....	34
Anf. 119 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	34
Anf. 120 ORDFÖRANDEN.....	35
Anf. 121 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	35
Anf. 122 ORDFÖRANDEN.....	35
Anf. 123 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	35
Anf. 124 ORDFÖRANDEN.....	35
Anf. 125 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	35